

Nr 395.

Av herr **Svensson** i Ljungskile **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, angående omorganisation av hushållningssällskapen m. m.*

I proposition nr 76, s. 14, till årets riksdag har erinrats om att enligt de av riksdagen godkända riktlinjerna för hushållningssällskapens undervisnings- och upplysningsverksamhet avsåges, att denna verksamhet skulle framdeles liksom för närvarande omfatta även det husliga arbetet. Frågan om sällskapens befattning med hemkonsulentverksamheten syntes nu genom de av 1941 års befolkningsutredning den 15 februari 1945 framlagda förslagen ha kommit i ett i viss mån nytt läge. Med hänsyn till det samband, som förefinnes mellan den av hushållningssällskapen på lanthushållets område bedrivna konsulentverksamheten och den verksamhet, som landstingen bedriva inom andra områden, syntes starka skäl tala för att hela denna verksamhet sammanfördes under gemensam ledning. Härvid torde det bli nödvändigt, att det arbete, som hushållningssällskapen här bedriva, övertoges av landstingen. Frågan om tidpunkten för denna förändring samt övriga härmed sammanhängande problem syntes emellertid icke nu böra upptagas till avgörande. I detta sammanhang syntes man dock böra utgå från att hushållningssällskapen framdeles icke skola handhava nu avsedda verksamhet.

I propositionen uttalas kategoriskt, att starka skäl tala för att hela denna verksamhet sammanföres under gemensam ledning och att det med hänsyn härtill torde bli nödvändigt, att verksamheten i sin helhet övertoges av landstingen. Vilka dessa starka skäl äro redovisas icke. Med hänsyn härtill synes icke lämpligt, att riksdagen genom att lämna detta uttalande utan erinran i princip redan nu ansluter sig till förslaget. Så mycket mer för övrigt som starka skäl kunna anföras även för annan lösning av organisationsfrågan.

Sålunda må erinras om att landstingens uppgifter på ifrågavarande område för närvarande i huvudsak torde inskränka sig till sådan undervisningsverksamhet, som bedrivs vid kurser, understödda med statsbidrag genom överstyrelsen för yrkesundervisningen. Detta sammanhänger närmast med de nuvarande bestämmelserna för dylika statsbidrag, vilka kräva medverkan från landstings (eller kommuns) sida. Hemkonsulentverksamhet innebär emellertid långt mer än anordnande av kurser. Här må allenast

erinras om den kollektiva undervisningen i form av föredrag och demonstrationer m. m. samt den betydelsefulla individuellt betonade upplysningsverksamheten. Konsulentverksamheten i denna mera omfattande mening är något för landstingen helt nytt men tillhör sedan gammalt hushållningssällskapens viktigaste arbetsuppgifter och skall så enligt propositionen förbli på vissa andra områden. Redan av denna anledning och då någon saklig kritik av hushållningssällskapens sätt att sköta denna verksamhet icke förebragts, synes med fog kunna ifrågasättas lämpligheten av att nu ens i princip bifalla i propositionen föreslagna åtgärder.

För att konsulentverksamhet av nyssnämnt slag skall kunna bedrivas med framgång är det givetvis nödvändigt, att en god kontakt uppnås mellan konsulenten och allmänheten. Genom den organisation, som hushållningssällskapen hava och som enligt propositionen i huvudsak skall bibehållas, har en hos ett hushållningssällskap anställd hemkonsulent otvivelaktigt större möjligheter att nå allmänheten. Härutinnan må framhållas, att detta gäller även allmänheten i städer och samhällen, som i realiteten redan nu inbegripas i den nuvarande hemkonsulentverksamheten. Inom parentes må även påpekas, att landstingen icke men väl hushållningssällskapen äga möjlighet att bedriva dylik verksamhet inom vissa till landsting icke hörande städers betydande landsbygdsområden.

Vad speciellt jordbrukarhemmen angår må icke bortses från att husmödrarnas arbete icke är begränsat allenast till det inre arbetet i hemmen, utan att de i stor utsträckning tagas i anspråk även för andra uppgifter, exempelvis djurskötsel. För rationaliseringsåtgärder i lanthemmen kräves med hänsyn härtill ett intimt samarbete mellan hemkonsulent och exempelvis husdjurskonsulent. Även denna synpunkt utgör ett starkt vägande skäl för ett bibehållande av hemkonsulentverksamheten hos hushållningssällskapen. I detta sammanhang må även erinras om att i proposition nr 75, s. 313, uttalas, att det torde vara att förvänta, att den undervisnings- och upplysningsverksamhet, som bedrivs av sällskapen, i fortsättningen kommer att bli av än större betydelse än hittills och att även dess omfattning borde avsevärt ökas. Detta uttalande stämmer föga överens med förslaget rörande hemkonsulentverksamheten.

Vi bortse emellertid icke från önskvärldheten av ett samarbete mellan landsting och hushållningssällskap på detta område. Genom förslaget att landsting skall utse ledamöter i hushållningssällskaps förvaltningsutskott kan dylikt samarbete uppnås. Ytterligare kan tänkas, såsom skett i Göteborgs och Bohus län, att en särskild nämnd tillsättes med ledamöter från landsting och hushållningssällskap att leda verksamheten på hemområdet, däri även inbegripet sömnad och hemslöjd. Denna lösning av organisationsfrågan i vad gäller hemslöjden har för övrigt nyligen förordats av kommerskollegium i särskilt betänkande i ärendet.

Med anledning av vad sålunda anförts synes oss skäl föreligga, att riksdagen icke redan nu tar ställning till frågan om hemkonsulentverksamhetens framtida organisation. Något hinder för hushållningssällskapen att i sina stadgar intaga bestämmelser om hushållsnämnder bör sålunda ej heller uppställas.

Med hänvisning till det ovan anförda få vi hemställa,

att de i motionen framförda synpunkterna måtte beaktas vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 76.

Stockholm i april 1947.

Wald. Svensson.

O. E. Sandberg.

Sven Antby.
